

ویژگی های اخلاقی تکامل بخش انسان ۴۰ ساله از منظر مفسران

۱. مریم کرمی

چکیده

چهل سالگی دوران شکوفایی برای هر شخصی است که آنچه را قبل از این سن انجام داده است آیا به نتیجه خواهد رسید یا نه؟ مثلاً فردی را تصور کنید که در حال آمادگی برای مسافرت است آیا طول عمر خود را بهش فکر کرده که مثلاً سفر چقدر میتونه زودگذر باشه برای رسیدن به یک تکامل اخلاقی، هر انسانی باید خود را بشناسد و بداند تا چه سنی میتونه خود را اصلاح کند و به تکامل برسد والا زیان خواهد کرد. از این رو برای یک شخص چهل ساله همیشه سوالاتی مطرح است اینکه آیا قبلاً مثر مثر بودم یا نه مثلاً یک شخص چهل ساله میگه -من از زندگی هیچی نفهمیدم... لذتی از سالهایی که گذشت نبردم... من جوانی نکردم... فقط کار کردم و خرج زن و بچه را درآوردم... معنای زندگی را نفهمیدم... اینها برخی مردانی آشفته و بهت زده که گویی به یکدفعه از خوابی عمیق برخاسته‌اند و همچون مسافری که از غافله جا مانده است با صورتی حیران، نگران افقهای دوردست هستند و به هر طریقی که هست می‌خواهند خود را به این غافله‌ی شتابان برسانند. یا بر عکس برخی اینقدر در صدد اصلاح خود بودند که بعدچهل سالگی نتیجه لذت زندگی خود را خواهد چشید.

در این پژوهش با روش تحلیلی_توصیفی و کتابخانه‌ای در صدد بیان خود مفهوم عدد ۴۰، ویژگی های انسان چهل ساله از دیدگاه مفسران، داشتن چشم انداز برای انسان چهل ساله، مراحل برنامه ریزی شخص چهل ساله، نحوه جهت دهی به زندگی برای انسان چهل ساله هستیم که سایر مباحث از جمله اینکه آیات، روایات و دیدگاه مفسران دیگر در این زمینه چه می‌باشد.

لذا هدف ما در این مقاله رسیدن به این نتیجه است که یک انسان چهل ساله چگونه می‌تواند به تکامل اخلاقی برسد و آیا رسیدن به این تکامل قبل از چهل سالگی زمینه آن باید فراهم شود یا بعد از آن هم می‌شود به تکامل رسید.

کلید واژه: اخلاق، انسان چهل ساله، تکامل، مفسران

همه انسان های بعد از خلقت راه و روش های گوناگونی جهت زندگی دارند، اما برخی راه ها باعث تکامل انسان می شود. هر شخصی برای رسیدن به تکامل و اخلاقی که زبانزد همه باشد باید تا قبل از ۴۰ سالگی درصدد رسیدن به آن اخلاق باشد والا بعد چهل سالگی تغییر خصوصیات رذیل و ناپسند اخلاقی بسیار سخت می باشد چون چهل سالگی زمان برداشت محصول و رسیدن به نتیجه مطلوب است.

در پیشینه این موضوع می رسیم به اینکه عدد چهل عددی بسیار مهم است که حتی در آیات و روایات گاهی به آن برخورد می کنیم و مفسران بسیاری در وصف عدد چهل داستان ها و تاریخ انسان های گذشته را بیان کردند. دوره ای چهل ساله به مثابه برهه ای از زمان یا زمانی نسبتاً دراز نه به عنوان اشاره ای دقیق و واقع نگارانه به واحدی چهل تایی از زمان (مثلاً چهل روز یا چهل سال). به این معنا که در شواهد مختلف از این گونه، کاربرد چهل فارغ از محتوای خاص وقایع نگارانه است و بر زمان واقعی دلالت نمی کند، چنان که در عهد عتیق نیز وقتی در گزارشهای وقایع نگارانه (البته شبه تاریخی نه تاریخی)، از مقاطع زمانی چهل ساله سخن رفته وضع به همین قرار بوده است. در نزد عرب جاهلی نیز اشاراتی از این دست، صرفاً بیانگر مدت استمرار مقطعی از زمان یا فاصله میان دو رویداد مهم بوده و استفاده از مضربهای چهار و به ویژه چهل، برای بیان واحدهای وقایع نگارانه، رواج بسیار داشته است. همین گونه کاربرد، به مثابه یک سنت، در ادبیات دوره اسلامی با بسامد و تفصیل بیش تر تداوم یافت، به ویژه در پیش بینی استمرار تاریخی یک پدیده، مثلاً دوام حکومت یک خلیفه یا استواری و پایداری یک بنا. دوره چهل ساله به مثابه یک نسل یا زمان متوسط برای نمو و بالندگی کامل انسان و مدت زمان معمول برای محاسبه تاریخی میان دو نسل است البته ممکن است این دلالت عدد چهل به واسطه ابتدای آن بر عدد چهار باشد که در عددشناسی اقوام کهن، به ویژه به سبب نماد شکلی آن (مربع)، رمز استواری و استحکام و تمامیت و کمال بوده است.

لذا ضرورت پرداختن به این موضوع از این جهت است که یک انسان جهت رسیدن به تکامل تا زمان چهل سالگی فرصت دارد که عمر خود را به بطلان بگذراند دیگر راهی برای جبران نیست. اینقدر این مسئله مهم است که باعث شادی روحی و جسمی و رسیدن به اخلاق نیکو و در نتیجه رسیدن به خانواده مفید و تکامل یافته دینی و اخلاقی هستیم که حتی باعث پیشرفت جامعه و تکامل جامعه میشود

گرد آوری مطالب در این پژوهش با روش تحلیلی _ توصیفی و با رویکرد کیفی-کتابخانه ای می باشد که می پردازد به اینکه این پژوهش پژوهش بر ویژگی های اخلاقی یک انسان چهل ساله جهت تکامل می پردازد که کمتر کسی تا حالا به این موضوع مهم تحت عنوان مقاله یا پژوهش پرداخته است. مثلاً این مقالاتی که در این زمینه نوشته شده اند زیاد نیستند، مثلاً مسروره مختاری، مقاله ای تحت عنوان سیمای انسان در گنج روان و چهل صباح شاه داعی شیرازی نوشته است که صرفاً به نکات عرفانی توضیح ابیات و شعر می پردازد یا پژوهشی با عنوان نجات یک خانه و چهل خانه نوشته ابوالفضل ابراهیم شاهی صرفاً آباد کردن خانه ها می پردازد همچنین مقاله ای به نویسندگی فهیمه بیاتی تحت عنوان بررسی بررسی جایگاه عدد چهل به بیان عدد چهل در زبان ایرانی می پردازد. لذا برخلاف همه این مقالات، پژوهش ما به ویژگی های اخلاقی تکامل بخش انسان ۴۰ ساله از منظر مفسران می پردازد.

لذا سوالی که مطرح است این است که ویژگی های اخلاقی تکامل بخش انسان ۴۰ ساله از منظر مفسران چه ویژگی هایی است؟ آیا راه کارهای گوناگونی هم از دیدگاه های دیگر وجود دارد یا نه؟

چهل سالگی و تأثیرات آن بطور کلی بر زندگی انسان

۱. شکل گیری شخصیت انسان

اهمیت چهل سالگی انسان قابل انکار نیست، چنانکه در روایات متعددی از پیامبر «ص» و معصومان آمده است: هنگامی که بنده به چهل سالگی می‌رسد خداوند به دو فرشته مراقب او می‌گوید: از این پس بر او سخت بگیرید و همه کارهای کوچک و بزرگ و زیاد و کم را ثبت کنید، این روایات همه از این حقیقت خبر می‌دهند که شخصیت انسان تا چهل سالگی شکل گرفته و از آن پس تحولات درونی در او سخت‌تر می‌شود. (۱)

۲. تکامل اخلاق

دانشمندان مسلمان به ویژه آنان که مشرب عرفانی دارند، به عدد چهل در زمینه خودسازی به دیده اهمیت می‌نگرند و برای این عدد در فعلیت یافتن استعدادهای انسان و کامل شدن ملکات اخلاقی و پیمودن درجات معرفت تأثیری ویژه قائل هستند. بنابه روایتی از امام صادق (علیه السلام) انسان در ۳۳ سالگی به رشد کامل جسمانی خود می‌رسد و این رشد تا چهل سالگی ثابت است و از آن پس، بدن رو به کاستی می‌رود. (۲)

۳. عددشناسی ۴۰ از دیدگاه قرآن

عدد چهل یا اربعین، از موضوعاتی است که در قرآن و روایات از جایگاه ویژه ای برخوردار است و تاکنون کتاب‌های فراوانی درباره آن نوشته شده است. در قرآن کریم این واژه در چهار آیه و مرتبط با سه موضوع دیده می‌شود:

۱-۳. در قرآن از چهل سالگی انسان یاد شده و این که خداوند به همه انسان‌ها درباره نیکی به پدر و مادر سفارش کرده است؛ اما فقط نیکوکاران به این سفارش الهی عمل و به پدر و مادر خود نیکی می‌کنند و این نیکی را تا رسیدن به رشد کامل خود و رسیدن به چهل سالگی ادامه می‌دهند؛ آن گاه در چهل سالگی دعا می‌کنند و از خداوند توفیق می‌طلبند تا در برابر نعمت‌هایی که خود و پدر و مادرشان از آن برخوردار بوده‌اند، شکرگزار او باشند: «وَصَيِّبًا الْإِنْسَانَ بِوَلَدِيهِ إِحْسَنًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَ عَلَىٰ وَلَدِيَّ وَ أَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَ أَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنَّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَانِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ». (۳)

۱. شیخ صدوق، خصال، ص ۴۵۴

۲. همان

۳. احقاف، ۱۵

۲_۳. در قرآن از چهل سال ممنوعیت ورود بنی اسرائیل به سرزمین مقدس و چهل سال سرگردانی آن‌ها در قطعه ای از زمین خبر داده است: «قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيَهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ» (۱). این ممنوعیت پس از آن بود که موسی به قومش برای ورود به سرزمین مقدس فرمان داد؛ اما بنی اسرائیل به این دلیل که در آنجا مردمی جبارند، از اطاعت موسی سر باز زدند و گفتند: تا آنان از آن جا بیرون نروند، ما هرگز وارد آن شهر نمی‌شویم. در تورات نیز داستان سرگردانی بنی اسرائیل ذکر شده است.

۳-۳. قرآن نیز از میقات چهل شبه موسی خبر می‌دهد: «وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً» (۲) که در آیه ۱۴۲ اعراف به این صورت تفصیل داده شده است: «وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَاتَّمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فَنَمَّ مِيقَتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً» (۳). مفسران برآنند که آن چهل شب در سی شب ذی القعدة و دهه اول ذی الحجه بوده است؛ چنان که در روایاتی از امام صادق (علیه السلام) نیز بر این تعیین دلالت دارد؛ اما آلوسی بدون استناد به دلیلی، این احتمال را که میقات در سی روز ذی الحجه و دهه اول محرم بوده نیز نقل کرده است. میقات چهل روز و چهل شبه موسی در تورات آمده است.

۴. راز عدد چهل

مفسران در ذیل هر یک از آیات پیشین درصدد بر آمده‌اند رازی متناسب با موضوع را برای عدد چهل بیان کنند. در آیه ۱۵ احقاف از کمال رشد انسان و چهل سالگی وی یاد شده است. بیش‌تر مفسران، کمال رشد را در ۳۳ سالگی می‌دانند؛ ولی برخی آن را در همان چهل سالگی دانسته‌اند. این روایات همه از این حقیقت خبر می‌دهد که شخصیت انسان تا چهل سالگی شکل گرفته، و از آن پس، تحولات درونی در او سخت‌تر می‌شود؛ البته در حدیثی از امام صادق (علیه السلام) نیز آمده که خداوند افراد چهل ساله را گرامی می‌دارد. این روایت شاید دستوری اخلاقی برای رعایت احترام اشخاصی باشد که دارای عمری چهل سال و بیش‌تر از آن هستند بنابه روایتی از امام صادق (علیه السلام) انسان در ۳۳ سالگی به رشد کامل جسمانی خود می‌رسد و این رشد تا چهل سالگی ثابت است و از آن پس، بدن رو به کاستی می‌رود.

در هر صورت برخی، سر تأکید آیه بر چهل سالگی را این دانسته‌اند که از یک سو معمولاً عقل انسان در این سن کامل می‌شود و در همین زمان حجت خداوند بر او تمام شده، جهالت جوانی از وی فاصله گرفته، حق واجب خداوند را در نیکی به پدر و مادر می‌شناسد و از سوی دیگر در چهل سالگی صفات اخلاقی در وی قوی شده، از آن پس به آسانی از او جدا نمی‌شود.

۱. مائده، ۲۶

۲. بقره، ۵۱

۳. اعراف، ۱۴۲

آن چه قابل انکار نیست، اهمیت این مرحله از عمر انسان است؛ چنان که در روایات متعددی از پیامبر (صلی الله علیه وآله) و معصومان آمده است هنگامی که عمر بنده به چهل سالگی می‌رسد، خداوند به دو فرشته مراقب او می‌گوید: از این پس بر او سخت بگیرید و همه کارهای کوچک و بزرگ و زیاد و کم او را ثبت کنید. در حدیث آمده است: کسانی که به چهل سالگی می‌رسند و توبه نمی‌کنند، شیطان دستی به صورت آن‌ها کشیده، می‌گوید: پدرم فدای رویی که رستگار نمی‌شود.

این روایات همه از این حقیقت خبر می‌دهد که شخصیت انسان تا چهل سالگی شکل گرفته، و از آن پس، تحولات درونی در او سخت‌تر می‌شود؛ البته در حدیثی از امام صادق (علیه السلام) نیز آمده که خداوند افراد چهل ساله را گرامی می‌دارد. این روایت شاید دستوری اخلاقی برای رعایت احترام اشخاصی باشد که دارای عمری چهل سال و بیش‌تر از آن هستند.

آلوسی درباره سر چهل سال سرگردانی بنی اسرائیل می‌گوید: چهل سال، زمان لازمی بود که بنی اسرائیل از نادانی خود در مخالفت با موسی (علیه السلام) دست بردارند. برخی دیگر نیز چهل سال را زمان لازم برای انقضای نسل نافرمان بنی اسرائیل - که به اخلاق فاسد خو گرفته بودند - و نیز ظهور نسل جدید از آنان دانسته و برآنند که پس از آن زمان، نسل جدید بنی اسرائیل وارد سرزمین مقدس شد. راز میقات چهل شبه موسی نیز روشن نیست؛ اما وجود این روایت از رسول خدا که فرمود: هر کس چهل روز اخلاص ورزد و اعمال خود را برای خدا خالص گرداند، چشمه های حکمت از قلبش بر زبانش جاری می‌شود: «من اخلص لله اربعین صباحا جرت ینابیع الحکمه من قلبه علی لسانه» (۱)

نقل حدیث دیگری از رسول خدا (صلی الله علیه وآله) که فرمود: هر کس از امت من چهل حدیث مورد نیاز مردم در امور دین را حفظ کند، خداوند او را در روز قیامت فقیه و دانشمند برمی‌انگیزد. (۲)

توجه فقیهان و محدثان را به خود معطوف داشت، به طوری که کتاب‌های زیادی در زمینه چهل حدیث نگاشته شد در کنار دو آیه میقات، سبب شده تا دانشمندان مسلمان، به ویژه آنان که مشرب عرفانی دارند؛ به عدد چهل در زمینه خودسازی با دیده اهمیت بنگرند و برای این عدد در فعلیت یافتن استعدادهای انسان و کامل شدن ملکات اخلاقی و پیمودن درجات معرفت تأثیری ویژه قایل شوند.

صدر المتألهین شیرازی بر آن است که فقط پیامبران و اولیای الهی از راز تعیین عدد چهل باخبرند؛ سپس به نقل نکته ای لطیف از سهروردی، صاحب عوارف المعارف درباره راز آن می‌پردازد که خدای سبحان، گل آدم را در چهل روز سرشت؛ چنان که در حدیث آمده: «خمرت طینه آدم بیدی اربعین صباحا». (۳)

۱. کلینی، کافی، ج ۲، ص ۹۹

۲. مجلسی، بحار الانوار، ج ۲، ص ۱۵۳

۳. غزالی، احیاء العلوم، ج ۴، ص ۲۳۸

ویژگی های اخلاقی و تکامل بخش انسان چهل ساله

۱. رسیدن به خدا

خیلی از انسانها بعد چهل سالگی احساس نیاز شدیدی به راز و نیاز با خدا می کنند و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک التی انعمت علی وعلی ولدی وان اعمل صلحا ترضیه واصلح لی فی ذریتی انی تبت الیک وانی من المسلمین.

ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند، مادرش او را با ناراحتی حمل می کند و با ناراحتی بر زمین می گذارد و دوران حمل و از شیر بازگرفتنش سی ماه است تا زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد می گوید: «پروردگارا! مرا توفیق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم و کار شایسته ای انجام دهم که از آن خشنود باشی، و فرزندان مرا صالح گردان من به سوی تو باز می گردم و توبه می کنم، و من از مسلمانانم!» (۱)

۲ – داشتن اخلاق خوب و استحکام آن

خلق و خوی انسانی در چهل سالگی استحکام پیدا می کند:

و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک التی انعمت علی و علی ولدی و ان اعمل صلحا ترضیه و اصلح لی فی ذریتی انی تبت الیک وانی من المسلمین.

تا زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد می گوید: «پروردگارا! مرا توفیق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم و کار شایسته ای انجام دهم که از آن خشنود باشی، و فرزندان مرا صالح گردان من به سوی تو باز می گردم و توبه می کنم، و من از مسلمانانم!» (۲) با توجه به این که «بلغ اشدّه» چهل سالگی باشد و «بلغ اربعین سنة...» بیان یا تاکید برای زمان «اشده» باشد، چنین برداشت شده است. (۳)

۳ – انجام اعمال نیک و صالح

بهترین زمان برای درخواست توفیق انسان مؤمن از پروردگار جهت اعمال صالح در چهل سالگی

۱. احقاف، ۱۵

۲. همان

۳. طبرسی، مجمع البیان، ج ۳، ص ۱۴۳

است است: و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک... وان اعمل صلحا ترضیه...

تا زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد می‌گوید: «پروردگارا! مرا توفیق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم و کار شایسته‌ای انجام دهم که از آن خشنود باشی، و فرزندان مرا صالح گردان من به سوی تو باز می‌گردم و توبه می‌کنم، و من از مسلمانانم!» (۱)

۴ - استغفار

چهل سالگی، بهترین زمان برای توبه انسان مؤمن و اظهار تسلیم در برابر پروردگار است: و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب... وان اعمل صلحا ترضیه... انی ثبت الیک وانی من المسلمین. و فرزندان مرا صالح گردان من به سوی تو باز می‌گردم و توبه می‌کنم، و من از مسلمانانم!» (۲)

۵ - توسل و دعا

چهل سالگی، زمانی شایسته برای دعا و راز و نیاز انسان مؤمن به درگاه پروردگار می‌باشد: و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک الّتی انعمت علی وعلی ولدی وان اعمل صلحا ترضیه واصلح لی فی ذریتی انی ثبت الیک وانی من المسلمین.

زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد می‌گوید: «پروردگارا! مرا توفیق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم و کار شایسته‌ای انجام دهم که از آن خشنود باشی، و فرزندان مرا صالح گردان من به سوی تو باز می‌گردم و توبه می‌کنم، و من از مسلمانانم!» (۳)

چهل سالگی، زمانی شایسته برای انسان مؤمن در دعا و درخواست اصلاح از پروردگار برای نسل و ذریه خود است: و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک... واصلح لی فی ذریتی... فرزندان مرا صالح گردان من به سوی تو باز می‌گردم. (۴)

۱. احقاف، ۱۵

۲. همان

۳. همان

۴. همان

۶ - شکرگزاری

چهل سالگی، زمانی شایسته برای سپاس انسان مؤمن از نعمات الهی است:
و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک
التي انعمت علی وعلی ولدی...
پروردگار! مرا توفیق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم. (۱)

۷ - استحکام رای و عقل و کمال آنها

کمال رای و عقل انسانی در چهل سالگی استحکام پیدا می‌کند:
و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر...
زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد. (۲)
جمله «بلغ اربعین سنة» بیان یا تاکید برای «بلغ اشدّه» و مقصود از «اشدّه» کمال رای و عقل است
(۴ و ۳) و چهل سالگی به طور عادی ملازم با کمال عقل است. (۵)

۸ - یادآوری والدین

چهل سالگی، زمانی شایسته برای یادآوری والدین است:
و وصینا الانسن بولدیه احسنا... حتی اذا بلغ اشدّه وبلغ اربعین سنة قال رب اوزعنی ان اشکر نعمتک
التي انعمت علی وعلی ولدی...
تا زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد می‌گوید: «پروردگار! مرا توفیق
ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم. (۶)

۱. احقاف، ۱۵

۲. همان

۳. طبّرسی، مجمع البیان، ج ۹، ص ۱۴۳

۴. آلوسی، روح المعانی، ج ۱۳، ص ۱۷۹

۵. طباطبایی، المیزان، ج ۱۸، ص ۲۰۱

۶. احقاف، ۱۵

نتیجه

چهل سالگی دوران شکوفایی هر شخصی است که آنچه قبل از این سن انجام داده به نتیجه خواهد رسید. همه انسان های بعد از خلقت راه و روش های گوناگونی جهت زندگی دارند، اما برخی راه ها باعث تکامل انسان می شود. هر شخصی برای رسیدن به تکامل و اخلاقی که زیانزد همه باشد باید تا قبل از ۴۰ سالگی درصدد رسیدن به آن اخلاق باشد والا بعد چهل سالگی تغییر خصوصیات رذیل و ناپسند اخلاقی بسیار سخت می باشد چون چهل سالگی زمان برداشت محصول و رسیدن به نتیجه مطلوب است.

برای رسیدن یک انسان ۴۰ به تکامل اخلاقی راه های گوناگونی بیان شد، ابتدا سعی کردیم بیان کنیم که عدد چهل در خیلی از موارد عدد مقدسی بوده است و راز و رمزهای خاص خودش را داشته است مثل عبادت ۴۰ روزه حضرت موسی در کوه طور.

در این پژوهش رسیدیم به اینکه ویژگی هایی انسان چهل ساله دارد که بعد از این سن به آن می رسد از جمله اینکه خیلی از انسانها بعد چهل سالگی احساس نیاز شدیدی به راز و نیاز با خدا می کنند، ازطرفی چهل سالگی، زمانی شایسته برای دعا و راز و نیاز انسان مؤمن به درگاه پروردگار می باشد و.... نکته دیگر اینکه کمال رای و عقل انسانی در چهل سالگی استحکام پیدا می کند. اینکه، افراد عاقل و خردمند، محبوب خداوند متعال هستند و در نهایت، در سایه استفاده از عقل، به بهشت خواهند رسید. افرادی که از عقل و فکر خویش بهره نمی برند نیز در این دنیا سرگردان می شوند و عاقبت اخروی آنان نیز به جز جهنم نخواهد بود.

پس چهل سالگی زمان شکوفایی هر انسانی است اینکه چه کارهایی کرده که الآن در آنها به بلوغ و تکامل رسیده و اینکه انسان بعد چهل سالگی هم احساس نیازهایی دارد که به آن پرداخته شد.

منابع

۱. قرآن

۲. آلوسی، شهاب الدین، روح المعانی، ج ۱۳، ص ۱۷۹.

۳. آقابزرگ تهرانی، محمد محسن، الذریعة الى تصانیف الشيعة، بیروت، دارالاضواء، ۱۳۸۹ ق.

۴. برقی، احمد بن محمد بن خالد، المحاسن، قم، دارالکتب الاسلامیه، چاپ اول، ۱۳۷۱ ق، ج ۱ ص ۱۹۵

۵. صدوق، ابوجعفر محمد بن علی، الخصال، محقق و مصحح: غفاری، علی اکبر، قم: جامعه مدرسین، چاپ اول، ۱۳۶۲ ش، ج ۲، ص ۵۵

۶. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۹، ص ۱۴۳.

۷. طباطبائی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۸، ص ۲۰۱.

۸. غزالی، محمد بن محمد، احیاء العلوم، مترجم محمد خوارزمی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ هفتم، ۱۳۹۰ ش، ج ۴، ص ۲۳۸

۹. کلینی، محمد بن یعقوب، پدید آورنده، درایتی، محمد حسین، محقق مرکز بحوث دارالحديث، قم، الحديث، چاپ اول ۱۳۸۷ ش، ج ۱ ص ۱۱

۱۰. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، قم، دارالکتب الاسلامیه، چاپ اول، ج ۲، ص ۱۵۳

۱۱. مطیع، حسین، «بحار الانوار»، در دائرة المعارف بزرگ اسلامی، تهران، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، تهران، ج ۱۱، ۱۳۸۱ ش.

۱۲. مرکز فرهنگ و معارف قرآن، فرهنگ قرآن، ج ۵، ص ۱۸۴۲.

۱۳. وبسایت: www.parvizaliverdi.com